

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 13 grudnia 2017 r.

Poz. 12002

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Ostrów Mazowiecka z Leona Kruczkowskiego na Zbigniewa Herberta.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Burmistrzowi Miasta Ostrów Mazowiecka.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 - 1989.

Art. 6 ust. 2 ustawy normuje, że w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1 przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miasta Ostrów Mazowiecka nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Leona Kruczkowskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje

bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, nazwa ulicy Leona Kruczkowskiego mieści się w zakresie normy art. 1 ustawy.

Zgodnie ze stanowiskiem Instytutu Pamięci Narodowej, należy stwierdzić, że Leon Kruczkowski (1900-1962) był chemikiem, pisarzem i publicystą, powojennym działaczem komunistycznym, członkiem centralnych organów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, członkiem Rady Państwa PRL, członkiem prezydium komunistycznego FJN. Urodził się 28 czerwca 1900 r. w Krakowie. Po studiach chemicznych pracował w Zagłębiu Dąbrowskim. Potem był nauczycielem przedmiotów ścisłych. Po sukcesie powieści „Kordian i cham” od 1930 r. poświęcił się całkowicie twórczości literackiej i publicystycznej, silnie związanej z lewicowymi prądami politycznymi. Wojnę spędził w obozach jenieckich w Arnswalde i Gross Born. W 1945 r. powrócił do kraju. Założył miesięcznik literacki „Twórczość”. Aktywnie zaangażował się w działalność w szeregach komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej oraz PZPR. W latach 1954-1959 był zastępcą członka Komitetu Centralnego PZPR, w latach 1959-1962 członkiem Komitetu Centralnego PZPR. Od czerwca 1945 r. był wiceministrem kultury i sztuki w zdominowanym przez komunistów tzw. Tymczasowym Rządzie Jedności Narodowej oraz w komunistycznym rządzie Józefa Cyrankiewicza (do 1948 r.). Był z ramienia PPR mianowany na członka Krajowej Rady Narodowej. Potem z ramienia PPR i PZPR zasiadał w „Sejmie PRL” w kolejnych kadencjach do 1962 r. W okresie dojrzałego stalinizmu objął funkcję prezesa Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich (1949-1956). Gwarantował spójność działań ZLP z propagandową działalnością władz komunistycznych. Jednocześnie od 1951 do 1956 r. był przewodniczącym Komitetu Współpracy Kulturalnej z Zagranicą. Dodatkowo w latach 1952-1956 był członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu, stworzonego przez komunistów Frontu Narodowego oraz w latach 1958-1962 członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu stworzonego na to miejsce Frontu Jedności Narodu. Był także członkiem stworzonej przez komunistów i finansowanej przez ZSRS Światowej Rady Pokoju (od 1950 r.), propagandowo wspierającej na arenie międzynarodowej politykę imperialną Związku Sowieckiego, oraz członkiem prezydium Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju. W lutym 1957 r. został członkiem Rady Państwa PRL. W tym czasie był także autorem wielu dzieł literackich, w tym dramatów. Po wojnie opublikował m.in. „Niemcy” (1949), „Juliusz i Ethel” (1954), „Pierwszy dzień wolności” (1959), „Śmierć Gubernatora” (1961). Zmarł 1 sierpnia 1962 r. w Warszawie.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy Wojewoda Mazowiecki jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Leona Kruczkowskiego na ulicę Zbigniewa Herberta.

Zbigniew Herbert (1924 - 1998) to jeden z najwybitniejszych polskich poetów XX wieku. Urodzony we Lwowie, spędził tam pierwsze lata swojego życia. W czasie wojny zdał konspiracyjną maturę i rozpoczął studia. Przed wkroczeniem do Lwowa Armii Czerwonej przeniósł się do Krakowa, gdzie krótko studiował na ASP oraz na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. W roku 1947 ukończył studia w Akademii Handlowej a w 1949 roku studia prawnicze w Toruniu, po czym zamieszkał w Warszawie. Podejmował szereg prostych prac nie związanych zazwyczaj z jego wykształceniem, nie uczestnicząc w oficjalnym życiu literackim, zdominowanym przez socrealizm czasów stalinowskich. Za oficjalny debiut literacki uważa się rok 1955. Po roku 1958 wiele podróżował po Europie i Stanach Zjednoczonych. W 1975 roku był jednym z sygnatariuszy *Memoriału 59* wyrażającego protest wobec zmian w Konstytucji PRL. Był związany z ruchem „Solidarności”, a w ostatnich latach życia współpracował z *Tygodnikiem Solidarność*. Autor między innymi tomów poezji i esejów takich jak: *Struna światła* (1956), *Hermes, pies i gwiazda* (1957), *Studium przedmiotu* (1961), *Barbarzyńca w ogrodzie* (1962), *Pan Cogito* (1974), *Raport z oblężonego Miasta i inne wiersze* (1983), *Rovigo* (1992), *Martwa natura z wędzidłem* (1993).

Zbigniew Herbert był twórcą głoszącym potrzebę postawy moralnej i niezłomnej. Bardzo krytycznie oceniał postawę pisarzy zaangażowanych po stronie komunizmu. Jego wiersze mocno wpisują się w tradycje antyczne i chrześcijańskie. Był znany ze swoich antykomunistycznych i niepodległościowych poglądów. Tym samym nowa nazwa ulicy, co oczywiste, jest zgodna z obowiązującym porządkiem prawnym i nie narusza art. 1 ust. 1 ustawy.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na beczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

Wojewoda Mazowiecki:
Zdzisław Szipiera